

20 de desembre de 2022

El secretari del Govern

Comunicació

al Govern sobre la consulta pública prèvia a l'elaboració del Projecte de decret d'aprovació del Pla de qualitat de l'aire de Catalunya horitzó 2027.

El Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural ha de dur a terme una consulta pública prèvia a l'elaboració del Projecte de decret d'aprovació del Pla de qualitat de l'aire de Catalunya horitzó 2027, de conformitat amb l'article 66 bis de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

Per tot això, a proposta de la consellera d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, el Govern

Pren coneixement de la consulta pública prèvia a l'elaboració d'un Projecte de decret d'aprovació del Pla de qualitat de l'aire de Catalunya horitzó 2027, amb el contingut que s'annexa.

Annex

	Consulta pública prèvia relativa al Projecte de decret pel qual s'aprova el Pla de qualitat de l'aire de Catalunya horitzó 2027
1	Els problemes que es pretenen solucionar
	<p>D'acord amb el Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire, els valors límit i els valors objectiu de qualitat de l'aire es defineixen amb la finalitat d'evitar, prevenir i reduir els efectes nocius de la contaminació atmosfèrica per a la salut humana i el medi ambient, tal com queda clarament reflectit en l'articulat del Reial decret 102/2011. Aquest Reial decret desenvolupa els aspectes relacionats amb la qualitat de l'aire de la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera i incorpora a la legislació estatal la Directiva europea 2008/50/CE, de 21 de maig de 2008, relativa a la qualitat de l'aire ambient i a una atmosfera més neta a Europa.</p> <p>La normativa europea preveu que en el cas que se superin els valors límit de qualitat de l'aire que fixen les directives, les administracions públiques han de redactar i aprovar plans de millora de la qualitat de l'aire. Aquests plans han de contenir una informació mínima: una diagnosi de la qualitat de l'aire, l'àmbit territorial on es dona aquesta situació, una identificació de les fonts d'emissió de contaminants que contribueixen als nivells de qualitat de l'aire, les mesures que cal adoptar i l'estimació de l'escenari que es donarà un cop implantades aquestes actuacions.</p> <p>Tenint en compte les dades de qualitat de l'aire i la normativa europea i catalana sobre protecció de l'ambient atmosfèric, el 23 de maig de 2006, el Govern de la Generalitat va aprovar el Decret 226/2006, que declarava diferents municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric per als contaminants diòxid de nitrogen (16 municipis) i partícules en suspensió de diàmetre inferior a 10 micres (en endavant PM10) (40 municipis).</p> <p>El 10 de juliol de 2007, el Govern de la Generalitat, mitjançant el Decret 152/2007, va aprovar el Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire 2007-2010 per a aquestes zones de protecció especial. El Pla recollia 73 mesures que s'havien d'adoptar per millorar la qualitat de l'aire als 40 municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona declarats zones de protecció especial. Aquest Pla, d'acord amb l'article 5 de les seves determinacions normatives, expirava el 31 de desembre de 2009.</p>

El 22 de desembre de 2009, mitjançant el Decret 203/2009, el Govern de la Generalitat de Catalunya va prorrogar el Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire 2007-2010 fins a l'aprovació d'un nou pla.

Analitzada l'evolució de les dades de qualitat de l'aire, el 31 de juliol de 2012, mitjançant l'Acord de Govern 82/2012, es declaren zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric, per al contaminant diòxid de nitrogen, diversos municipis de les comarques del Baix Llobregat, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental que anteriorment exclusivament estaven declarats zones de protecció especial per PM10 (24 municipis).

El Pla d'actuació per a la millora de la qualitat de l'aire, horitzó 2020, aprovat per Acord del Govern el 23 de setembre de 2014, va substituir l'anterior Pla d'actuació que va estar vigent del 2007 al 2014.

Atesa la complexitat dels orígens de la contaminació de l'aire i la distribució de les competències per actuar sobre les seves causes, és imprescindible la implicació activa i coordinada de l'administració de la Generalitat, les administracions locals i supramunicipals, els agents socials i econòmics, i la col·laboració de l'Administració de l'Estat.

Per aquest motiu, s'han celebrat tres cimeres de qualitat de l'aire, el 6 de març de 2017, el 25 de març de 2019 i el 18 de març de 2022.

Les dues primeres cimeres es van centrar en l'àmbit metropolità de Barcelona i hi van participar la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, l'Àrea Metropolitana de Barcelona, la Diputació de Barcelona, l'Autoritat del Transport Metropolità, el Port de Barcelona, l'Aeroport de Barcelona-el Prat i representants locals dels municipis de la conurbació de Barcelona i els seus entorns (àmbit-40 i zona d'influència).

En l'àmbit local, a banda de les estratègies per millorar la qualitat de l'aire que s'han aprovat a escala municipal i supramunicipal, destaca la Declaració de Sabadell - Per un acord polític i social per a la millora de la qualitat de l'aire, derivada de la cimera d'alcaldies que es va dur a terme a mitjans d'octubre de 2021 en el Segon Congrés de Qualitat de l'Aire. També cal subratllar el desplegament de diferents taules de qualitat de l'aire arreu del territori, com a espais transversals de coordinació i governança.

També en l'àmbit local cal destacar la implantació l'any 2020 de la Zona de baixes emissions (ZBE) Rondes de Barcelona, impulsada pels municipis de Barcelona, Cornellà, Esplugues, l'Hospitalet de Llobregat i Sant Adrià del Besos, conjuntament amb l'AMB, amb un territori de 95 km², on avui ja s'apliquen restriccions als vehicles més contaminants.

Més enllà d'aquestes iniciatives o compromisos específicament enfocats a la qualitat de l'aire, la transversalitat de la problemàtica i la necessitat estratègica de coordinació entre agents fan

que prenguin rellevància altres fites com el Pacte nacional per a la mobilitat sostenible i segura 2021-2030, el Pla director de mobilitat del sistema integrat de mobilitat metropolitana de Barcelona 2020-2025, el Pla director d'infraestructures de transport públic col·lectiu de l'àmbit del Sistema Integrat de Mobilitat Metropolitana de Barcelona 2021-2030, el Pla metropolità de mobilitat urbana (2019-2024), el Pla interdepartamental i intersectorial de salut pública, el Pla estratègic del Port de Barcelona o el Pacte nacional per a la indústria, entre molts d'altres. Totes aquestes planificacions, en les quals es fixen objectius de reducció d'emissions de contaminants locals i s'adopten compromisos d'actuació consensuats, estableixen unes bases sòlides per abordar la millora de la qualitat de l'aire des d'una mirada intersectorial.

La Tercera Cimera per a la Qualitat de l'Aire representa una nova passa per accelerar la millora de la qualitat de l'aire. Per primer cop, a banda de les administracions, hi participen representants dels agents socials i econòmics i estén el seu abast a tot el territori català.

En aquest sentit, els acords presos en aquesta Tercera Cimera per a la Qualitat de l'Aire conformen el full de ruta per a la millora de la qualitat de l'aire i han de ser incorporats com a principis rectors del nou Pla de millora de qualitat de l'aire de Catalunya.

L'eficàcia de les mesures implantades fins ara, a escales europea, catalana i local s'ha fet palesa en la millora dels nivells de qualitat de l'aire respecte del diòxid de nitrogen, que es reflecteix en la disminució del nombre d'estacions que superen el valor mitjà anual de NO₂, de manera que s'ha passat de 17 estacions de mesurament amb superació l'any 2010 a dues estacions amb superació l'any 2019, i cap superació el 2020 ni el 2021. I concretament, a la zona del Vallès-Baix Llobregat no s'ha donat cap superació de la mitjana anual des de l'any 2018. A més, en cap de les dues zones hi ha hagut superacions del valor límit horari en el període 2010-2020.

Tot i això, les dues estacions on s'han donat superacions de la mitjana anual de NO₂ fins l'any 2019 estan ubicades en zones de trànsit intens de l'àrea de Barcelona i són representatives d'aquest tipus d'àrees, amb una població afectada significativa per tractar-se d'un entorn urbà. Per tant, cal continuar actuant sobre les fonts emissores de NO_x i, amb especial contundència, sobre la mobilitat.

Pel que fa a les PM₁₀, els nivells de PM₁₀ han disminuït força respecte de l'any 2008, i durant els últims 8 anys (2014-2021) no s'ha donat cap superació del valor de la mitjana anual. Respecte del valor límit diari (percentil 90,4) s'han donat superacions a la zona de qualitat de l'aire 2 (Vallès-Baix-Llobregat) només l'any 2015 i a la zona de qualitat de l'aire 6 (Plana de Vic) en el període 2014-2017.

Respecte de les PM_{2,5} no s'han enregistrat superacions dels valors objectiu establerts per normativa des que se n'obtenen mesures l'any 2008, i no s'observen variacions importants

dels nivells dels diferents punts de mesurament els darrers vuit anys. En general, els valors es mantenen estables.

Pel que fa al benzo(a)pirè, durant els últims vuit anys no s'han registrat superacions del valor objectiu establert per normativa a cap zona de qualitat de l'aire. Els nivells més alts es donen en un punt de mesurament ubicat a la zona de qualitat de l'aire 6 (Plana de Vic).

En relació a l'ozó troposfèric i tenint en compte les dades de qualitat de l'aire dels últims vuit anys es registren superacions del llinar d'informació a la població i dels valors objectius de protecció a la salut i la vegetació en diverses zones de qualitat de l'aire de Catalunya, amb més afectació a la zona de qualitat de l'aire de la Plana de Vic. A aquesta circumstància cal afegir-hi el fet que per la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 12 de desembre de 2022 s'ha condemnat la Generalitat perquè elabori, aprovi i publiqui al més aviat possible un pla de qualitat de l'aire per a aquest contaminant.

Amb caràcter general, d'aquesta diagnosi se'n desprèn que cal millorar i restablir els nivells de qualitat de l'aire respecte dels següents contaminants:

- Diòxid de nitrogen (NO₂) a les zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric que van ser declarades mitjançant el Decret 226/2006, de 13 de maig, i l'Acord de Govern 82/2012, de 31 de juliol de 2012.
- Partícules en suspensió (PM10 i PM2,5) i benzo(a)pirè a les zones de protecció especial de l'ambient atmosfèric i a la zona de qualitat de l'aire 6, anomenada Plana de Vic.
- Ozó troposfèric (O₃) al conjunt de Catalunya, amb una especial atenció a la zona de qualitat de l'aire 6 (Plana de Vic), que és una de les zones més afectades per aquest contaminant, d'acord amb les dades de l'avaluació de la qualitat de l'aire.

L'any 2021 l'OMS ha revisat i publicat les noves directrius sobre els nivells de qualitat de l'aire que recomanen valors més estrictes per protegir la salut de la població mitjançant la reducció dels nivells dels principals contaminants de l'aire, alguns dels quals també contribueixen al canvi climàtic.

Per tant, els problemes als quals s'ha de donar resposta són:

- Millorar els nivells de qualitat de l'aire, que encara són massa elevats, per als contaminants diòxid de nitrogen, partícules en suspensió, ozó troposfèric i benzo(a)pirè.
- Executar la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 12 de desembre de 2022.
- Renovar l'actual marc que estableix les mesures de reducció d'emissions en tots els àmbits per assolir l'objectiu de restablir la qualitat de l'aire i apropar-se als nivells recomanats per l'OMS.

2	Els objectius que es volen assolir
	<ul style="list-style-type: none"> - L'objectiu principal és millorar i restablir els nivells de qualitat de l'aire dels contaminants que presenten problemàtiques en alguna zona de Catalunya esmentats anteriorment (NO₂, PM10, PM2,5, benzo(a)pirè i O₃). - Complir la normativa europea que preveu que quan se superen els valors límit de qualitat de l'aire cal aprovar un pla d'actuació. - Complir la Sentència del Tribunal Superior de Justícia. - Complir els compromisos acordats a la Tercera Cimera de Qualitat de l'Aire.
3	Les possibles solucions normatives i no normatives
	<p>L'anàlisi de les alternatives actuals se centra entre l'opció de no fer res i mantenir la situació actual i l'opció d'aprovar un nou pla de qualitat de l'aire que s'articulària mitjançant un instrument normatiu en forma de decret.</p> <p>A continuació es detallen les alternatives avaluades:</p> <p>1. L'opció de "no fer res" resulta inadequada, atès que els nivells de qualitat de l'aire de diversos contaminants atmosfèrics estan molt propers o han incomplert, en algun període de temps concret, els valors límit o objectiu de la normativa vigent en matèria de qualitat de l'aire. La Directiva 2008/50/CEE estableix a l'art. 23 apartat 1 que:</p> <p><i>"Cuando, en determinadas zonas o aglomeraciones, los niveles de contaminantes en el aire ambiente superen cualquier valor límite o valor objetivo, así como el margen de tolerancia correspondiente a cada caso, los Estados miembros se asegurarán de que se elaboran planes de calidad del aire para esas zonas y aglomeraciones con el fin de conseguir respetar el valor límite o el valor objetivo correspondiente especificado en los anexos XI y XIV."</i></p> <p>D'altra banda, l'article 10 de la Llei 22/1983, de 21 de novembre, de protecció de l'ambient atmosfèric, estableix que s'ha de declarar una àrea determinada zona de protecció especial si es constata que aquell sector del territori ultrapassa els nivells de situació admissible pel que fa a la qualitat de l'aire i per reduir-los no són suficients les accions i les mesures que es poden</p>

adoptar en situacions de zona d'atenció especial. El mateix article indica que la declaració de zona de protecció especial comporta la formulació d'un pla d'actuació que ha d'incloure les mesures que cal prendre, els mitjans econòmics o d'altre tipus que cal emprar i les entitats i els òrgans encarregats d'executar-lo.

2. L'opció normativa preferida seria aprovar el nou pla de qualitat de l'aire a través d'un decret. La seva aprovació suposaria:

- Dotar d'un marc jurídic que permeti implantar les mesures necessàries per revertir la situació actual i complir els nivells de contaminants establerts per la normativa europea.
- Donar més seguretat jurídica a través de l'aprovació i publicació de les determinacions normatives del pla.
- Complir la Sentència del Tribunal Superior de Justícia a què s'ha fet referència.

4	Els impactes econòmics, socials i ambientals més rellevants de les opcions considerades
----------	--

a) Impacte sobre l'Administració de la Generalitat

Malgrat que una gran part de les actuacions proposades ja estaria prevista en els pressupostos dels organismes responsables de la seva implementació, l'aprovació de la norma pot implicar un impacte en l'Administració de la Generalitat en el sentit de costos addicionals corresponents a la implementació de noves mesures que s'estableixin.

D'altra banda, no es preveu que es derivin ingressos de cap tipus a conseqüència de la norma.

b) Impacte sobre les administracions locals, tenint en compte la seva dimensió i el règim especial de Barcelona

L'aprovació de la norma pot tenir un impacte en el pressupost de les administracions locals respecte de la implantació d'algunes de les actuacions que s'estableixin i que siguin de competència local, entre d'altres l'establiment de zones de baixes emissions en municipis de més de 20.000 habitants.

No es preveu que pugui tenir impacte sobre el règim especial del municipi de Barcelona més enllà del que s'ha esmentat pel cas de les administracions locals.

c) Impacte sobre les mesures d'intervenció administrativa i des de la perspectiva de la reducció de càrregues administratives per a la ciutadania i per a les empreses

Les actuacions que s'estableixin en els diferents sectors podran generar costos econòmics en les empreses, el Port de Barcelona, Aeroport de Barcelona-el Prat, la ciutadania, les diferents administracions implicades, els agents responsables i també costos socials que requeriran de l'elaboració de campanyes de sensibilització.

Pel que fa als costos econòmics que poden generar algunes de les actuacions, es poden veure compensats en part per les mesures previstes en forma d'ajuts i pel fons de protecció de l'ambient atmosfèric.

d) Impactes econòmics, socials o ambientals rellevants que no s'hagin valorat en els apartats anteriors

Amb la millora de la qualitat de l'aire associada a la implantació del Pla es preveu un benefici significatiu en termes de millora de la salut i qualitat de vida de la ciutadania, amb la reducció de la mortalitat prematura, l'increment de l'esperança de vida, la salut i la reducció dels costos sanitaris associats a la millora de la qualitat de l'aire.

S'ha de tenir en compte la importància de l'acceptació social en l'èxit d'algunes actuacions, sobretot les que tenen una incidència en els hàbits de mobilitat i per aquest motiu seran necessàries campanyes de comunicació i sensibilització ciutadana de la posada en marxa i els beneficis de la implantació de les diferents mesures en matèria de qualitat de l'aire, mitigació del canvi climàtic i contaminació acústica.